

หัวข้อวิจัย	ปัจจัยเชิงเหตุด้านความฉลาดทางอารมณ์ จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญญลักษณ์ ตำนานจิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายสุดา ปันตระกูล นางสาวปริศนา มั่นภา
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ จันทร์เจริญ
หน่วยงาน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2560

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงเหตุด้านความฉลาดทางอารมณ์จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยเชิงเหตุด้านความฉลาดทางอารมณ์จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างเป็น ครูปฐมวัย จำนวน 400 คน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตและ 2) แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานโดยใช้โปรแกรม SPSS และวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้โปรแกรม LISREL ผลการวิจัยพบว่า ครูปฐมวัยมีระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติ เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนปกติของประชากรไทย (26-60 ปี) รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ จิตลักษณะและสถานการณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 7.48 ค่า df เท่ากับ 4 ค่า p เท่ากับ .01 ดัชนี GFI เท่ากับ .99 AGFI เท่ากับ .96 CFI เท่ากับ 1.00 SRMR เท่ากับ .02 RMSEA เท่ากับ .04 ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยได้ ร้อยละ 51 พิจารณาความสัมพันธ์เส้นทาง พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีตัวแบบที่ดี และการได้รับประสบการณ์จากการอบรม

Research Title	The causal factors of the emotional Intelligence, psychological traits and situation which correlation to learning management behavior for the effectiveness of early childs development of childs care teachers in early childs Center of Local Government in Thailand.
Researcher	Asst. Prof. Dr. Boonyalak Tumnanchit Asst. Prof. Saisuda Pantrakool Ms. Prisana Munpao
Research Consultants	Asst. Prof. Dr. Pitauk Chanchaoren
Organization	Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Dusit Rajabhat University
Year	2017

This research objective were to 1) study the behavior of kindergarten teachers in toward learning activity, 2) study emotional intelligence (EI) factors, psychological and situational characteristics of kindergarten teachers working for Early Childhood Development Center (ECDC) under liaison with Department of Local Administration (DLA) in which concerning of their behavior toward learning activity. and 3) study comparative correlation with emotional intelligence (EI) factors, psychological and situational characteristics of kindergarten teachers working for Early Childhood Development Center (ECDC) under liaison with Department of Local Administration (DLA) in which concerning of their behavior toward learning activity. The sample group consisted of 400 kindergarten teachers working in ECDC belonging to DLA. Moreover, there were two research tools used, which were an emotional intelligence assessment by the Department of Mental Health; and questionnaires. The result has shown that the kindergarten teachers' EI were in standard level, comparing to the Thai population aged 26-60 years old, in terms of both individual and overall variables. Considering from the coefficient, it has shown that EI, achievement motivation, having a good paradigm, and experience gained from training effected directly over kindergarten teachers' behavior of learning activity in ECDC.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุด้านความฉลาดทางอารมณ์ จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุด้านความฉลาดทางอารมณ์ จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของประเทศไทย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ จันทร์เจริญ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาและไว้วางใจให้ผู้วิจัยรับผิดชอบทำงานวิจัยเรื่องนี้ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล บุญลือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา จัตุชัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิพันธ์ เปี่ยมเปี่ยมสิน ที่กรุณาให้คำชี้แนะในการทำวิจัย พร้อมทั้งกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และเครื่องมือวิจัย ส่งผลให้งานวิจัยมีความถูกต้องและเกิดคุณค่าแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและวงการศึกษาของประเทศ

ท้ายนี้ขอขอบคุณคณะกรรมการพิจารณาอุดหนุนทุนวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสวนดุสิตที่สนับสนุนงบประมาณการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสทำวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองและเผยแพร่ผลการวิจัยอันนำไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

คณะผู้วิจัย

2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์	6
ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้	14
ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจิตลักษณะสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์	18
ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีด้านพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ	50
ตอนที่ 5 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	54
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
กรอบแนวคิดในการวิจัย	72
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
ขั้นตอนการวิจัย	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	77

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	79
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมี ประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรม การปกครองส่วนท้องถิ่น	82
ตอนที่ 3 ปัจจัยเชิงเหตุด้านความฉลาดทางอารมณ์ จิตลักษณะและ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น	97
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัจจัยเชิงเหตุด้านความฉลาดทางอารมณ์จิต ลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมการจัดการ เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครู ปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น	99
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	104
สรุปผลการวิจัย	104
อภิปรายผล	110
ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	120
ภาคผนวก ก รายชื่อที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ	121
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	123
ประวัติผู้วิจัย	136

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	เกณฑ์ของความฉลาดทางอารมณ์ (26-60 ปี) ของกรมสุขภาพจิต	75
4.1	จำนวนและร้อยละของสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น	82
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น	83
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีความรู้และประสบการณ์ด้าน IT ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น	84
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้อำนาจในตนของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น	85
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้สิ่งอำนวยความสะดวกของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่นด้านบุคลากรและการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	87
4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีตัวแบบที่ดีของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น	89
4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น	90
4.9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทัศนคติต่อการพัฒนาเด็กของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น	91
4.10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น	93
4.11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ จิตลักษณะและสถานการณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	97
4.12	การเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพของครูปฐมวัย จำแนกตามกลุ่มจิตลักษณะ กลุ่มสถานการณ์และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์	99
4.13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพตามจิตลักษณะ สถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์	100

ตารางที่		หน้า
4.14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างมีประสิทธิภาพตามจิตลักษณะ สถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์	101
4.15	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงของปัจจัยที่สำคัญกลุ่มจิตลักษณะ สถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการ เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ	102

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ภาพของคนที่ต้องการว่าควรเป็น	7
2.2	กรอบแนวคิดในการวิจัย	72
4.1	ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพตามจิตลักษณะ สถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์	101
4.2	รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ความฉลาดทางอารมณ์ จิตลักษณะและสถานการณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	103